

**B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Supplementary
Examination: March/April-2023
Economics (Optional) Paper-I
ECOO1: Indian Economy -I (New Pattern 2022)**

**Day and Date: Thursday, 13/07/2023
Time: 12.30 PM To 2.30 PM**

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The Human Development Index is based on -----
A) Life expectancy B) Education Attainment C) Standard of living D) All of the above
- 2 Which one of the following country has higher population density than India?
A) Bangladesh B) Nepal c) Korea d) Canada
- 3 Sex ratio is highest in----- state in India.
A) Kerala B) Maharashtra C) Gujarat D) Bihar
- 4 Human Development Report is published by -----
A) World Trade Organization B) United Nations Development Programme C) International Monetary Fund D) World Bank
- 5 ----- is per-day calorie estimate of below poverty line for rural economies .
A) Less than 2400 B) Less than 2200 C) Less than 2100 D) Less than 2000
- 6 New National Education Policy was started in
A) 1986 B) 1985 C) 2020 D) 1948
- 7 Which of the following is a characteristic of people below the poverty line?
A) Debt trap B) Gender inequality C) Poor health D) All of the above
- 8 Which of the following are examples of self-employment programs in India?
A) Swarna Jayanti Shahri Rozgar Yojna B) Prime Minister's Rozgar Yojna C) Swarna Jayanti Gramin Swa Rozgar Yojna D) All of the above
- 9 ----- is per-day calorie estimate of poverty for urban economies.
A) Less than 2400 B) Less than 2200 C) Less than 2100 D) Less than 2000
- 10 What type of unemployment is found in India?
A) Structural Unemployment B) Seasonal unemployment C) Disguise unemployment D) All of the above
- 11 The first Industrial policy was introduced in India on -----.
A) 1948 B) 1956 C) 1991 D) 1977
- 12 ----- remedies are implemented for to solve the problem of economic inequality.
A) Subsidy B) Anti-monopoly Act C) Tax policy D) All of these

- 13 According to ----- due to backwash and spared effects action and reaction, backward region remains backward.
- A) Prof. Myrdal B) Keynes C) Lewis D) Marshall
- 14 Finance Commission has been established with ----- Article.
- A)380 B)280 C)372 D)272
- 15 Finance Commission was appointed by -----
- A) Prime Minister B) President C) Chancellor D) Chief Minister

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Need of population policy
- 2 Features of population policy in 2000
- 3 Causes of unemployment.
- 4 Problems of social Inequality in India

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Describe the impact of population growth on economic development
- 2 Discuss the measures of poverty eradication.
- 3 Explain the measures on Economic Inequality in India
- 4 Discuss the causes of Social Inequality in India.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 State the Causes of growth of population in India
- 2 Discuss the Indicators of Regional Imbalance in India

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 मानव विकास निर्देशांक ----- वर आधारलेला आहे.
अ) आर्युमान ब) शैक्षणिक क) राहणीमान ड) वरील सर्व
- 2 खालीलपैकी कोणत्या देशात लोकसंख्येची घनता भारतापेक्षा जास्त आहे?
अ) बांगलादेश ब) नेपाळ क) कोरिया ड) कॅनडा
- 3 भारतात ----- राज्यात सर्वाधिक स्त्री- पुरुष प्रमाण आहे.
अ) केरळ ब) महाराष्ट्र क) गुजरात ड) बिहार
- 4 मानवी विकास निर्देशांकाचे वार्षिक प्रकाशन ----- द्वारे केले जाते.
अ) जागतिक व्यापार संघटना ब) संयुक्त राष्ट्र विकास कार्यक्रम क) अंतरराष्ट्रीय नाणे निधी ड) जागतिक बँक
- 5 दारिद्र्य रेषेखालील प्रति-दिवस उष्मांकचा ग्रामीण अर्थव्यवस्थेसाठी ----- अंदाज आहे.
अ) २४०० पेक्षा कमी ब) २२०० पेक्षा कमी क) २१०० पेक्षा कमी ड) २००० पेक्षा कमी

- 6 नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण ----- मध्ये सुरु झाले.
अ) १९८६ ब) १९८५ क) २०२० ड) १९४८
- 7 खालील पैकी कोणते दारिद्र्य रेषेखालील लोकांचे वैशिष्ट्ये आहे.
अ) कर्ज सापळा ब) लिंग असमानता क) निकृष्ट आरोग्य ड) वरील पैकी सर्व
- 8 खालीलपैकी कोणती भारतातील स्वयंरोजगार कार्यक्रमांची उदाहरणे आहेत?
अ) स्वर्णजयंती शहरी रोजगार योजना ब) प्रधानमंत्री रोजगार योजना क) स्वर्णजयंती ग्रामीण स्व-रोजगार योजना ड) वरील सर्व
- 9 दारिद्र्य रेषेखालील प्रति-दिवस उष्मांकचा शहरी अर्थव्यवस्थेसाठी ----- अंदाज आहे.
अ) २४०० पेक्षा कमी ब) २२०० पेक्षा कमी क) २१०० पेक्षा कमी ड) २००० पेक्षा कमी
- 10 भारतात कोणत्या प्रकारची बेरोजगारी आढळते?
अ) संरचनात्मक बेरोजगारी ब) हंगामी बेरोजगारी क) छुपी बेरोजगारी ड) वरील सर्व
- 11 भारताचे पहिले औद्योगिक धोरण -----मध्ये जाहीर करण्यात आले.
अ) १९४८ ब) १९५६ क) १९९१ ड) १९७७
- 12 आर्थिक विषमतेची समस्या सोडविण्यासाठी ----- उपाय योजले जातात.
अ) अनुदान ब) मक्तेदारी विरुद्ध कायदा क) कर धोरण ड) वरील सर्व
- 13 ----- च्या मते विस्तारक व प्रतिसारक परिणामाच्या क्रिया –प्रतिक्रियांमुळे मागास विभाग मागासलेलाच राहतो.
अ) प्रा. मिर्डाल ब) केन्स क) लेविस ड) मार्शल
- 14 ----- कलमानुसार वित्त आयोगाची स्थापना केली जाते.
अ) ३८० ब) २८० क) ३७२ ड) २७२
- 15 वित्त आयोगाची नेमणूक ----- करतात.
अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती क) राज्यपाल ड) मुख्यमंत्री

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 लोकसंख्या धोरणाची आवश्यकता
- 2 २००० मधील लोकसंख्या धोरणाची वैशिष्ट्ये
- 3 बेरोजगारीचे कारणे
- 4 भारतातील सामाजिक विषमतेच्या समस्या

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 लोकसंख्या वाढीचा आर्थिक विकासावरील परिणाम विशद करा.
- 2 दारिद्र्य निर्मूलनाच्या उपायांची चर्चा करा.
- 3 भारतातील आर्थिक विषमतेची समस्या सोडविण्यासाठी उपाय स्पष्ट करा.
- 4 भारतातील सामाजिक विषमतेच्या कारणांची चर्चा करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 भारतातील लोकसंख्या वृद्धीची कारणे सांगा.
- 2 भारतातील विभागीय असंतुलनाच्या दर्शकाची चर्चा करा.

Model Answer Paper

**B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Supplementary Examination:
March/April-2023
Economics (Optional) Paper-I**

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 मानव विकास निर्देशांक ----- वर आधारलेला आहे.
अ) आर्युमान ब) शैक्षणिक क) राहणीमान ड) वरील सर्व
Option 4
- 2 खालीलपैकी कोणत्या देशात लोकसंख्येची घनता भारतापेक्षा जास्त आहे?
अ) बांगलादेश ब) नेपाळ क) कोरिया ड) कॅनडा
Option 1
- 3 भारतात ----- राज्यात सर्वाधिक स्त्री- पुरुष प्रमाण आहे.
अ) केरळ ब) महाराष्ट्र क) गुजरात ड) बिहार
Option 1
- 4 मानवी विकास निर्देशांकाचे वार्षिक प्रकाशन ----- द्वारे केले जाते.
अ) जागतिक व्यापार संघटना ब) संयुक्त राष्ट्र विकास कार्यक्रम क) अंतरराष्ट्रीय नाणे निधी ड) जागतिक बँक
Option 2
- 5 दारिद्र्य रेषेखालील प्रति-दिवस उष्मांकचा ग्रामीण अर्थव्यवस्थेसाठी ----- अंदाज आहे.
अ) २४०० पेक्षा कमी ब) २२०० पेक्षा कमी क) २१०० पेक्षा कमी ड) २००० पेक्षा कमी
Option 1
- 6 नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण ----- मध्ये सुरु झाले.
अ) १९८६ ब) १९८५ क) २०२० ड) १९४८
Option 1
- 7 खालील पैकी कोणते दारिद्र्य रेषेखालील लोकांचे वैशिष्ट्ये आहे.
अ) कर्ज सापळा ब) लिंग असमानता क) निकृष्ट आरोग्य ड) वरील पैकी सर्व
Option 4
- 8 खालीलपैकी कोणती भारतातील स्वयंरोजगार कार्यक्रमांची उदाहरणे आहेत?
अ) स्वर्णजयंती शहरी रोजगार योजना ब) प्रधानमंत्री रोजगार योजना क) स्वर्णजयंती ग्रामीण स्व-रोजगार योजना ड) वरील सर्व
Option 4
- 9 दारिद्र्य रेषेखालील प्रति-दिवस उष्मांकचा शहरी अर्थव्यवस्थेसाठी ----- अंदाज आहे.
अ) २४०० पेक्षा कमी ब) २२०० पेक्षा कमी क) २१०० पेक्षा कमी ड) २००० पेक्षा कमी
Option 3
- 10 भारतात कोणत्या प्रकारची बेरोजगारी आढळते?
अ) संरचनात्मक बेरोजगारी ब) हंगामी बेरोजगारी क) छुपी बेरोजगारी ड) वरील सर्व
Option 4
- 11 भारताचे पहिले औद्योगिक धोरण ----- मध्ये जाहीर करण्यात आले.
अ) १९४८ ब) १९५६ क) १९९१ ड) १९७७
Option 1
- 12 आर्थिक विषमतेची समस्या सोडविण्यासाठी ----- उपाय योजले जातात.
अ) अनुदान ब) मक्तेदारी विरुद्ध कायदा क) कर धोरण ड) वरील सर्व
Option 4

13 ----- च्या मते विस्तारक व प्रतिसारक परिणामाच्या क्रिया –प्रतिक्रियांमुळे मागास विभाग मागासलेलाच राहतो.

अ) प्रा. मिर्डाल ब) केन्स क) लेविस ड) मार्शल

Option 1

14 ----- कलमानुसार वित्त आयोगाची स्थापना केली जाते.

अ) ३८० ब) २८० क) ३७२ ड) २७२

Option 4

15 वित्त आयोगाची नेमणूक ----- करतात.

अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती क) राज्यपाल ड) मुख्यमंत्री

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 लोकसंख्या धोरणाची आवश्यकता

Ans:

2 २००० मधील लोकसंख्या धोरणाची वैशिष्ट्ये

Ans:

3 बेरोजगारीचे कारणे

Ans:

4 भारतातील सामाजिक विषमतेच्या समस्या

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 लोकसंख्या वाढीचा आर्थिक विकासावरील परिणाम विशद करा.

Ans:

2 दारिद्र्य निर्मूलनाच्या उपायांची चर्चा करा.

Ans:

3 भारतातील आर्थिक विषमतेची समस्या सोडविण्यासाठी उपाय स्पष्ट करा.

Ans:

4 भारतातील सामाजिक विषमतेच्या कारणांची चर्चा करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 भारतातील लोकसंख्या वृद्धीची कारणे सांगा.

Ans:

2 भारतातील विभागीय असंतुलनाच्या दर्शकाची चर्चा करा.

Ans:
